

Sürdürülebilir Turizm Planlaması Yoluyla İnebolu Kültürel Mirasının Korunmasına Yönelik Bir Araştırma

Sağra ÇAKIR^{1*}, Özlem SAĞIROĞLU DEMİRCİ²

ORCID 1: 0000-0003-3016-7883

ORCID 2: 0000-0001-6708-3208

¹ Kültür ve Turizm Bakanlığı, 06100, Ankara, Türkiye.

² Gazi Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü, 06570, Ankara, Türkiye.

*e-mail: sagra.cakir@gmail.com

Öz

Kastamonu ili, İnebolu ilçesi, Kurtuluş Savaşı sırasında önemli bir görev üstlenerek bu tarihi olaya tanıklık etmiş bir kırsal yerleşme olmasının yanı sıra doku oluşturacak homojenlikte ve nitelikte özgün sivil mimarlık örneğine sahiptir. İlçede geçmiş medeniyetlerin izleri yoğun olarak bulunmakta, ancak bu kültürel miras gün geçtikçe çoğalan turizm ve hızlanan şehirleşme sebebi ile gerektiği şekilde korunamamaktadır. Çalışmanın amacı; İnebolu ilçesinin sorun ve potansiyellerini tartışmak, sürdürülebilir turizm bağlamında koruma ve yeniden işlevlendirmeye ilişkin önerilerde bulunmaktadır. Çalışma nitel araştırma özelliğinde olup bu kapsamda yapılan alan çalışması ile bölgesel analizlerden elde edilen veriler doğrultusunda değerlendirmeler yapılmıştır. İnebolu'nun alternatif turizm türleri açısından nitelikli bir potansiyele sahip olduğu ancak turizm altyapısının yetersiz olduğu, döneminin malzeme özellikleri, yapısal özellikleri ve kültürel özelliklerini yansıtan yapıların, geleneksel dokuda büyük ölçüde özgünlüğünün korunarak günümüze ulaşabilmiş olduğu görülmüştür. İnebolu'nun nitelikli turizm potansiyelinin; etkin ve sürdürülebilir bir planlama ile geleneksel sivil mimarlık örneklerinin terkedilmeden kullanılmasına ve korunmasına olumlu katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sürdürülebilir turizm, koruma, kültürel miras, İnebolu, geleneksel sivil mimarlık

A Research on Conservation of the Cultural Heritage of Inebolu through Sustainable Tourism Planning

Abstract

Kastamonu province, İnebolu district, as well as being a rural settlement that witnessed this historical event by undertaking an important task during the War of Independence, has a unique example of civil architecture with a homogeneity and quality to create a texture. There are traces of past civilizations in the district, but this cultural heritage cannot be properly protected due to increasing tourism and accelerating urbanization. The aim of the study; To discuss the problems and potentials of the İnebolu district, to make suggestions for conservation and re-functioning in the context of sustainable tourism. The study has the characteristics of qualitative research and evaluations were made in line with the data obtained from the field study and regional analyzes carried out in this context. İnebolu has a qualified potential in terms of alternative tourism types, but the tourism infrastructure is insufficient, the material features of the period, the structural features and the cultural features of the buildings have survived to the present day by preserving their originality to a large extent in the traditional texture. It is thought that the qualified tourism potential of İnebolu will contribute positively to the use and preservation of traditional civil architecture examples with an effective and sustainable planning.

Keywords: Sustainable tourism, conservation, cultural heritage, İnebolu, traditional civil architecture

Citation/Atıf: Çakır, S. and Sağiroğlu Demirci, Ö. (2021). Sürdürülebilir turizm planlaması yoluyla İnebolu kültürel mirasının korunmasına yönelik bir araştırma. *Journal of Architectural Sciences and Applications*, 6 (2), 586-606.

DOI: <https://doi.org/10.30785/mbud.958089>

1. Giriş

Endüstrileşme süreci ile birlikte ekonomik yetersizlikler ve değişen yaşam alışkanlıkları sebebiyle kırsal alanlardan kente göç artmakta, göç nedeniyle terk edilen ve kullanılmayan yapılar zamanla yok olmaktadır. Gelişmekte olan ülkelerde, öncelikle ekonomik yetersizlikler ve yasal/yönetimsel sorunlar kırsal alanlarda mimari mirasın korunmasını olumsuz etkilemektedir. Diğer yandan koruma konusunda toplumsal bilinç eksiliği ve koruma sürecine toplumsal katılımın yetersiz olması, yerel yönetimlerin kamu yararı adı altında yaptığı, koruma kapsamında doğru olmayan uygulamalar ile koruma planlarında bütüncül yaklaşım olmaması vb. gibi nedenler kırsal alanlarda mimari mirasın korunmasında karşılaşılan başlıca sorunlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Toplumda, mimari mirasın anıtsal değeri, korumada önemli bir parametre olarak algılanmakla birlikte kırsal alanlardaki mimari miras da, bulunduğu toplumun yaşam süreçlerini örnekleyen kültürü yansıtmaya açısından önem taşımaktadır. Kültürün yorumlanarak doğru bir tarih anlayışının geliştirilebileceği, bu nedenle sivil yapıların da anıtsal yapılar kadar korunmaya değer olduğu yapılan çalışmalarda sıklıkla vurgulanmaktadır (Fuentes, 2010, s.120; Grimwade ve Carter 2000, s.34). Sivil yapıların da korunması gerektiği ilk kez 1964 tarihli “Venedik Tüzüğü (The Venice Charter)” ile gündeme getirilmiş, bu tüzük Türkiye’de de Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek kurulunun 24 Eylül 1967 tarih ve 3674 sayılı kararı ile kabul edilmiştir. Venedik Tüzüğü, “kültürel miras tanımının değişmesi ve korumanın kapsamının genişlemesi” açısından önem taşımaktadır (İSMEP, 2014, s.21-22). Tüzüğün 1. Maddesinde tarihi anıt kavramının sadece bir mimari eseri içine almadığı, bunun yanında belli bir uygarlığın, önemli bir gelişmenin, tarihi bir olayın tanıklığını yapan kentsel ya da kırsal bir yerleşmeyi de kapsadığı; bu eserlerin büyük sanat eseri olmayıp, kültürel önem kazanmış basit eserler de olabileceği belirtilmektedir (ICOMOS, t.y). Tüzüğün 5. maddesinde ise anıtların korunmasının yararlı toplumsal amaç için kullanmakla kolaylaştırılabileceği ifade edilmektedir (ICOMOS, t.y). Avrupa Konseyi tarafından 1975 yılında yayınlanan “Avrupa Mimarı Miras Sözleşmesi (European Charter of Architectural Heritage)” de kültürel mirasın korunması konusunda karşılaşılan problemleri inceleyen ve taşınmaz kültür mirasının değeri konusunda bilinçlendirmeyi amaçlayan önemli bir belgedir. Bu sözleşmede de mimari mirasın sadece anıtsal yapıları kapsamadığı, eski kentlerdeki ve kırsal yerleşmelerdeki sıradan yapıların da bu mirasta önemli bir anlamı olduğu tekrarlanmakta; “bütünleşik koruma” ilkesi ile fiziksel çevrenin içinde yaşayanlar ile birlikte korunmasının önemsenmesi gerektiği belirtilmektedir. Ayrıca bütünleşik korumanın, konu ile ilgili paydaşların katılımı ve işbirliği ile birlikte daha başarılı olabileceği vurgulanmaktadır (İSMEP, 2014, s.21-22).

Kırsal alanlarda mimari mirasın korunmasının temeli; pratik, uygulanabilir ve bütüncül bir koruma planı geliştirmekle başlamaktadır. Bütünleşik koruma ilkesi ile korumaya yönelik kalıcı çözümler üretilmesi ve geliştirilen koruma planlarının etkili bir şekilde uygulamaya geçirilmesi yerel topluluğun bilinçlendirilmesi ve finansman kaynaklarının sağlanması ile yakından ilişkilidir. Özgönül (1996, s.3), “turizm/koruma ilişkileri”, bu ilişkilerin “korumayı gerçekleştirecek bir denge içerisinde yeniden yapılandırılması” ve “uygulamaya yönelik finansman ve örgütlenme modeli oluşturulması” teması ile yaptığı çalışmada turizmin, “kaynak yaratabilen niteliği, ülkenin doğal, tarihi ve geleneksel değerleriyle yakından ilgili olması gibi nedenlerle önemli bir sektör” olduğunu belirtmektedir.

Kırsal mimari mirasın korunması ve turizm arasındaki çok boyutlu ilişki ve bu ilişkinin koruma ve planlamaya olan etkisini konu alan birçok çalışma bulunmaktadır. Yapılan çalışmalarda, turizmin ekonomik kaynak yaratmasının yanı sıra insanların tutumlarını değiştirerek ve yerel toplulukların sosyal ve kültürel ortamını zenginleştirerek çevresel bakış açısını geliştirdiği vurgulanmaktadır. Diğer yandan, miras alanlarında tanıtım, mimari mirasın daha iyi anlaşılmasını sağlamaktadır, bu nedenle alanın turizm bağlamında planlanması ve tanıtılmasına yönelik yürütülen çalışmalar önem taşımaktadır. Alanın korunması ve canlandırılması yerel topluma ekonomik ve kültürel yönden katkı sağlarken organizasyonel ve fiziksel yönetim sorunlarının kalıcı olarak çözümüne yönelik işlevsel bir yönetim yapısı olması gerekmektedir. (Grimwade ve Carter, 2020, s.33-48). By6

Geleneksel mimari miras alanlarında orijinal işlevini kaybeden ve terk edilen, metruk yapıların öz yapısıyla uyumlu alternatif yeni işlevleri de içerecek şekilde yeniden kullanılması, yapıların düzenli olarak bakım ve onarımını sağlamak ve bu durum uzun vadeli sürdürülebilir bir koruma seçeneği oluşturmaktadır. Bu amaca yönelik kırsal alanlarda bulunan geleneksel yapıların belgelenmesi ve

yeniden kullanılması için çeşitli metodolojik yaklaşımlar önerilmektedir (Fuentes, 2010, s.119-129). Kırsal alanlarda mimari mirasın belgelenmesi ve korunmasında, bu alanlarda yer alan geleneksel yapıların fiziksel sürdürülebilirliğinin yanında sosyal, ekonomik ve kültürel sürdürülebilirliğin bütünleşik olarak düşünülmesi gerekmektedir. Bu kapsamda yapılan çalışmalarda eko-turizmin de “kırsal kalkınmada alternatif bir araç” olarak kullanılabilmesi ve “terkedilen yapıların gününbirlik turistik işlevler için” değerlendirilebileceği belirtilmektedir (Levi ve Taşçı, 2017, s.365-384). Sürdürülebilir turizm geliştirme ve planlamada yapıli kültürel çevre ve bu çevrede yaşayan yerel topluluğun katılımı planlamanın amacına ulaşmasında önemli bir unsurdur. Planlama alanına ilişkin problemlerin en belirgin olduğu seviye ve planlama stratejilerinin uygulanması için birincil ve en etkili seviye yerel seviyedir (Cooper, 2002, s.514-535).

Yapılan çalışmalarda çoğunlukla turizmin ekonomik getirisi ve yerel topluluğa olan etkisi üzerinde durulmuş ise de ekonomik yararın korumanın birincil amacı olarak görülmemesi gerektiği ancak etkin bir ikincil araç olarak değerlendirilmesi gerektiği düşünülmektedir. Kültürel miras değeri taşıyan alanlarda turizm yönetimine ilişkin ICOMOS tarafından 1999’da Meksika’da yapılan toplantıda kabul edilen Uluslararası Kültürel Turizm Tüzüğünde (1999) de turizmin, doğal ve kültürel mirasın korunması için olumlu bir güç olarak değerlendirildiği, kültür mirasının ekonomik yönlerini yakalayabileceği, kaynak yaratarak, halkı eğiterek, politikayı etkileyerek bunları koruma yönünde kullanılabilir hale getirebileceği belirtilmiştir. Tüzükte, turizmi geliştirme ve altyapı projelerinin “kültür mirası alanlarının estetik, sosyal ve kültürel boyutlarını, doğal ve kültürel peyzaj değerlerini, biyolojik çeşitlilik özelliklerini ve daha geniş ölçekte görsel çerçevesini” dikkate alması gerektiği, “yerel malzeme kullanımının tercih edilmesi, yerel mimari üsluplar veya sivil mimari geleneklerin gözetilmesi” gerektiği vurgulanmaktadır. Sağiroğlu (2016, s.556) da, sürdürülebilir turizmin; Dünya Turizm Örgütü (1998) tarafından, “Turistlerin ve yerel halkın ihtiyaçlarını gelecek için olanakları koruyarak ve geliştirerek karşılayan, kültür bütünlüğünü, zorunlu ekolojik süreçleri, biyolojik çeşitliliği ve yaşam destek sistemini korurken, ekonomik, sosyal ve estetik ihtiyaçları karşılayan turizm” olarak tanımlandığını belirtmektedir (WTO, 1998, s.21, Akt: Sağiroğlu, 2016). Bu kapsamda, kırsal alanlarda mimari mirasın korunmasına yönelik sürdürülebilir turizm bağlamında bütüncül bir koruma planının geliştirilmesi için, bölgesel ve yerel ölçekte gerekli bilgi birikimine sahip olunmasının yanı sıra, ilk ve önemli adımlardan biri planlama yapılacak olan alana ilişkin çeşitli analizlerin yapılması, mevcut duruma ve geleceğe yönelik sorun ve potansiyellerin belirlenmesidir.

Çalışmanın amacı; Kastamonu İli, İnebolu İlçesinin mevcut durumunu incelemek, alanda yer alan sivil mimarlık örneklerinin mimari özelliklerini belgelemek, bölgenin sorun ve potansiyellerini tartışmak, sürdürülebilir turizm bağlamında koruma ve yeniden işlevlendirmeye ilişkin geleceğe yönelik önerilerde bulunmaktır. İnebolu’da özgün sivil mimarlık örneklerinin belgelenmesi ve korunmasına yönelik yapılacak çalışmalar kültürel mirasın geleceğe aktarılması açısından önem taşımaktadır. Kastamonu ilinde bulunan diğer ilçelerle karşılaştırıldığında, sayıca oldukça fazla (yaklaşık 400 adet), daha iyi korunmuş dokusu ve özgün sivil mimarlık örneklerine sahip olması sebebi ile çalışma alanı olarak İnebolu ilçesi seçilmiştir. Döneminin malzeme özellikleri, yapısal özellikleri ve aynı zamanda kültürel özelliklerini yansıtan bu yapıların, geleneksel dokuda büyük ölçüde özgünlüğünün korunarak günümüze ulaşabilmiş olması korunmasını gerektiren önemli etkenlerden biridir.

2. Materyal ve Yöntem

Çalışma iz sürme yöntemi ile yapılmış nitel bir araştırmadır. Çalışma kapsamında; öncelikle literatür araştırması yapılmış, daha sonra yapılan alan çalışması ve analizlerle mevcut durum belgelenmiş, elde edilen veriler doğrultusunda sürdürülebilir turizm ve detaylı incelenen yapıların yeniden işlevlendirilmesi bağlamında değerlendirmeler yapılmıştır. Çalışmada; parseller ve yapı büyüklükleri, yapım tekniği, yapısal durum, yapısal işlev olmak üzere dört adet bölgesel analiz paftası yer almaktadır. Bölgesel analizlerin yanı sıra, alan içerisinde seçilen on adet yapı yeniden işlevlendirmeye yönelik olarak daha detaylı incelenmiş ve belgelenmiştir. Yapım sistemi, mekân organizasyonu ve plan tipolojisi, cephe tipolojisi, çıkmalar ve payandalar, yapılarda bulunan ve dönem özelliklerini yansıtan yüklük, ocak, dolap vb. nitelikli mimari elemanların detaylı olarak incelendiği yapılar korunması gerekli kültür varlığı olarak tescilli yapılardan seçilmiş ve yerinde incelenerek gözlemsel araştırma yoluyla belgeleme yapılmıştır. Detaylı incelenmesi amaçlanan yapılar, yerleşim dokusunun

bölgesel olarak dağılımı dikkate alınarak geleneksel yerleşim ve konutların yoğun olarak bulunduğu merkeze yakın alanlardan, yapısal açıdan basit bakım-onarım gerektiren ve yeniden işlevlendirmeye yönelik yatırım maliyeti de düşünülerek kullanım alanı 250 m² ve üzeri olan yapılardan belirlenmiştir. Belirlenen yapılardan nitelikli olan ve belgeleme olanağı sağlayan yapılar detaylı incelenmiştir.

2.1. İnebolu İlçesinin Genel Özellikleri ve Turizm Potansiyeli

Karadeniz Bölgesinin batısında yer alan, Kastamonu'nun kuzeyinde bulunan ve Karadeniz'e kıyısı olan İnebolu, deniz kenarında, arasından İki Çay (İnebolu Çayı) geçen karşılıklı iki tepenin yamaçlarında kurulmuştur. İlk yerleşim alanları; İnebolu Çayı'nın doğusundaki Aşağıhatıpbacı, Camikebir ve çayın batısında kalan Boyran Mahalleleridir (Tunoğlu, 2003, s.24). İlçede genel olarak tipik Karadeniz iklimi hâkim olup, buna bağlı olarak bölgenin çoğu yeşil alanlarla kaplıdır. İlçeye demiryolu ve havayolu ulaşımı bulunmamaktadır. Karayolu ve deniz yolu ile ulaşım sağlanabilmektedir (Şekil1).

Şekil 1. İnebolu İlçesi'nin bölgedeki konumu (Saygılı, 2020) ve genel görünümü

İnebolu'nun kuruluş tarihine ilişkin kesin bir bilgi olmamakla birlikte 2400 yıl önce bir kıyı kolonisi olarak, geçmişte Poyra altı günümüzde Boyranaltı olarak bilinen, kale kalıntılarının bulunduğu alanda kurulduğu, Sinop'a bağlı bir şehir olduğu tahmin edilmektedir. Çeşitli dönemlerde Boyranaltı'ndan Avra (Avara) mahallesine doğru bahçe duvarlarında, temeller ve çakıl duvarlarında görülen yılan figürleri, insan başlı yılan figürlü kabartmalı taşların varlığı kentin Abaş Tepe'de kurulmuş olmasının önemli kanıtlarındandır (Tunoğlu, 2003, s.24). İnebolu; Roma, Bizans, Selçuklu, Candaroğulları ve Osmanlı hakimiyetine girmiş, Abonotikos, Abonuteihos, Abonopolis, İneapoli, İonopolis, İnepoli adları ile anılmıştır. Roma İmparatoru Marcus Aurelius döneminde "İonopolis" (İyonya Kenti) ismini alan kent, daha sonra Selçuklular döneminde "İnebolu" ismini almıştır. İnebolu, Anadolu Selçuklu Devleti'nin yıkılmasından sonra 1383'te Osmanlı Devleti'ne katılmış ve 1800'lü yılların sonunda ilçeye dönüştürülmüştür (YA, C.6:4600; İnebolu Belediyesi, 2021 a; Tunoğlu, 2003, s.28-29).

Orta Anadolu'nun deniz aracılığıyla bağlantı kurduğu İnebolu, çevresindeki diğer yerleşmelerden farklılık göstererek günümüze kadar gelişimini sürdürmüştür. İnebolu Limanı doğal bir liman olmamasına karşın, liman kenti olması sebebiyle geçmişte ticaretin çok geliştiği ve buna bağlı olarak zenginleştiği bir yerleşim alanıdır (Pehlivanoglu, 2007, s.55). Liman günümüzde yolcu giriş çıkışına açıktır ve mevcut liman kapasitesinin yetersiz olması sebebiyle kapasite artırımına yönelik çalışmalar devam etmektedir. Çeşitli gemilerin yanaşabildiği limanda ahşap doğrama, yonga levha, ağaç parke, bakırlı prit, sigara kağıdı, kristal şeker, gübre vb. ürünlerin ticareti yapılabilmektedir. Turizm amaçlı yat ve gezi teknesinin uğradığı ve konakladığı liman sahasında, bir ahşap tekne-yat yapım tersanesi ve balıkçı barınağı bulunmaktadır (İnebolu Belediyesi, 2021 a) (Şekil 2).

Şekil 2. İnebolu Limanı'nın günümüzdeki görünümü

İnebolu, Kurtuluş Savaşı sırasında üç yıl boyunca, İstanbul ve Rusya'dan gemilerle getirilen silah, cephane ve mühimmatın Küre-Seydiler ve Kastamonu'dan da geçerek Anadolu'ya iletilmesi ve buradan dağıtılmasında önemli bir görev üstlenmiştir. Bu yol "İstiklal Yolu" olarak adlandırılmış ve "İstiklal Yolu" Kurtuluş Savaşındaki önemi nedeniyle 2012 yılında Tarihi Sit olarak tescil edilmiştir. Milli mücadeledeki önemi nedeniyle 11 Şubat 1924 tarihinde çıkarılan 66 numaralı Kanunla İnebolu'ya Beyaz Şeritli İstiklal Madalyası verilmiştir (İnebolu Kaymakamlığı, 2021). Ayrıca M. Kemal Atatürk'ün İnebolu'ya gelerek, Şapka ve Kıyafet Devrimi'nin ilk nutkunu burada vermesi de tarihsel açıdan önemli olup, nutku verdiği tescilli Türk Ocağı Binası da anıtsal bir yapı olarak korunmuş ve günümüzde Halk Eğitim Merkezi olarak kullanılmaktadır.

Nüfus kayıt sistemi verilerine göre ilçenin 2020 yılındaki merkez nüfusu 20 877 kişidir (TÜİK, 2020). İlçede tarım ve hayvancılık yapılmaya devam etmektedir. Yetiştirilen başlıca ürünler buğday ve mısırdır. Ayrıca, kestane, armut, ceviz, fındık, çilek ve kivi gibi meyve üretimi de yapılmaktadır. Ancak, topografik yapı ve sulamanın yetersiz oluşu tarım faaliyetlerini olumsuz etkilemektedir. Mera alanlarının yetersiz olması, genç nüfusun göç etmesi sebebiyle hayvancılık yapabilecek kişilerin azalması da hayvancılık faaliyetlerinin azalmasına neden olmuştur. İlçede aktif olarak çalışan su ürünleri üretim tesisi yer almamaktadır. Deniz ürünleri avcılığı yapılmaktadır ve bir adet su ürünleri işleme tesisi yer almaktadır (Keser, 2013, s.18,20,38).

Çoğu ormanlarla kaplı olan ilçede, sulama suyu yetersizliği, arazinin çok parçalı ve küçük olması aynı zamanda engebeli olması sebebiyle ürün ekim alanları küçüktür. Dolayısıyla üretim ancak üreticinin tüketimini karşılayacak düzeyde olduğundan, yeterli tarım yapılması mümkün olmamaktadır. Arazi koşulları nedeniyle tarım faaliyetlerinin çok gelişmediği ilçede, imalat sanayiinde, kereste, un, balık ve deniz ürünleri gibi alanlarda faaliyet gösteren işletmeler bulunmaktadır. Ancak sanayi geçmişten günümüze yeterli düzeyde gelişim gösterememiştir. Kastamonu genelinde imalat sanayiinde faaliyet gösteren ilk yüz işletme içerisinde İnebolu'dan tek bir işletme bulunmaktadır. İlçede organize sanayi sitesi bulunmamaktadır. Küçük sanayi sitesi kurulmasına yönelik çalışmalar ise uzun yıllardır devam etmekte olmasına karşın tamamlanamamıştır (Keser, 2013, s.41).

Diğer yandan, ilçede yoğun bir şekilde hayvancılık yapılmaması, hayvansal ürünlerin üretim miktarlarının ve bağlantılı olarak hayvancılığın ilçe ekonomisine katkısının giderek azalmasına sebep olmaktadır. İnebolu Limanı günümüzde de aktif olarak kullanılmakla birlikte mevcut liman kapasitesi sadece küçük ölçekli gemiler için elverişlidir. İnebolu civarındaki dağların denize yakın paralel olması da limanın kara hinterlandının genişlemesini olumsuz etkilemektedir (Keser, 2013, s.41). Bu nedenlerle, gelişme ve büyüme açısından koşulların yetersiz olması, işsizlik sorununa ve ekonomik sorunlara yol açmaktadır. İnebolu İlçesi, kırsal mimari mirasın yoğun olarak bulunduğu ve özgün geleneksel dokunun gözlemlenebildiği bir alan olmakla birlikte, işsizlik sorunu ve yaşanan ekonomik yetersizlikler sebebiyle göç vermekte, göç nedeniyle terk edilen ve kullanılmayan özgün geleneksel yapılar zamanla yok olmaktadır.

İlçede, tarım, sanayi, hayvancılık alanlarında yetersiz büyüme ve gelişme koşulları olmasına karşın en başta doğa öğeleri, tarihi özellikleri, deniz kıyısında yer alması ve korunmuş olan geleneksel konut dokusu itibarıyla doğa turizmi, tarih turizmi, kültür turizmi aynı zamanda da deniz turizmi gibi

turizmin birçok türü açısından nitelikli bir potansiyele sahiptir. Ancak İnebolu'da turizm altyapısının ve yatırımların yeterli olmaması, ilçede turizminin yeterince gelişmemesine ve mevcut turizm potansiyelinin değerlendirilememesine neden olmaktadır.

Kastamonu'nun kuzeyde Karadeniz'e kıyısı olması güneyde ise Ilgaz Dağlarının bulunması bölge genelinde alternatif turizm türleri yapılmasına olanak sağlamaktadır. Yamaç Paraşütü Kastamonu'da başta İnebolu olmak üzere birçok noktada yapılabilmektedir. Özellikle Ağlı ilçesinde Kepez Tepesi olarak bilinen doğal oluşum Yamaç Paraşütü Eğiticileri için uygun bir yer olarak nitelendirilmektedir (Aydoğdu, 2018, s.131). Diğer yandan yakın çevrede bulunan Küre Dağları Milli Parkında yer alan kanyonlar (Valla Kanyonu, Horma Kanyonu Geçişi) ve planlanmış gezi rotaları aktif şekilde doğa turizmi yapılmasına olanak sağlayarak bulunduğu ilçelerde ekonomik olanakların artmasına ve istihdam sağlanmasına olanak yaratmıştır. 1998 yılında Dünya Doğayı Koruma Vakfı (WWF) tarafından Avrupa Ormanlarında korumada öncelikli alanlardan birisi olarak seçilen Küre Dağları, 2000 yılında Milli Park ilan edilmiştir. Milli park ayrıca 2012 yılında Avrupa'nın iyi yönetilen ve başarılı sürdürülebilir turizm uygulamalarının yapıldığı Türkiye'nin ilk, Avrupa'nın 13. Park'ı olmuştur (Kastamonu Valiliği, 2021).

Yaklaşık %60'ı ormanlarla kaplı ve deniz kıyısında olan İnebolu'da, biyolojik çeşitlilik ve doğal sit alanları doğa turizmi açısından olumlu bir potansiyeldir. İnebolu'nun yakınında yer alan Devrekani İlçesinde bulunan İnönü Mağarası ve Sisli Mağarasında bir kırsal turizm çeşidi olan mağaracılık turizmi yapılmakta ve bu alan bir çekim merkezi oluşturmaktadır. Diğer yandan, Azdavay-Pınarbaşı ilçelerindeki Suğla Yaylası, Bozkurt İlçesi'ndeki Gürcü Yaylası ve Kastamonu-İnebolu yolu üzerinde yer alan Yaralıgöz Mevkiinde ise yayla turizmi yapılmaktadır (Aydoğdu, 2018, s.133).

İlçenin, coğrafi konumu ve iklimsel koşullarının etkisiyle geniş ormanlık alana sahip olması, bitki örtüsü çeşitliliği ve doğal yeşil alan yönünden olumlu bir özellik olmakla birlikte yeşil alanların düzenlenmemiş olması ve işlevsel olmaması turizm potansiyeli yönünden olumsuz bir durum oluşturmaktadır. Oysaki alanın doğal özellikleri ve biyolojik çeşitliliğin yanında rüzgâr, nem vb. koşullar doğa turizmi açısından nitelikli bir potansiyel oluşturmaktadır. Örneğin; bölgede bulunan ormanlık alanlar ve yaylalarda çeşitli kuş türleri bulunmakta ve özellikle Ilgaz Dağları ve Küre dağları başta olmak üzere bölge genelinde birçok yerde yaban hayatı ve kuş gözlemciliği turizmi yapılabilmektedir.

İlçenin kurulduğu tahmin edilen Boyran Mahallesi içerisinde Abaş Tepede yer alan bir alan 1992 yılında 1. Derece arkeolojik sit alanı olarak tescil edilmiş ve 2009 yılında 3. Derece arkeolojik sit alanı olarak güncellenerek korunması gerekli arkeolojik sit alanı olarak varlığını devam ettirmektedir. Bu alan kültür turizmi açısından önemli bir potansiyel taşımaktadır.

İnebolu'da resmi olarak faaliyet gösteren 1 adet müze bulunmaktadır. İnebolu Kent Müzesi olarak kullanılan yapı 1882 yılında medrese olarak yapılmış, sonrasında uzun zaman İnebolu Belediyesi Hizmet Binası olarak kullanılmış, 1996 yılında yangın geçirmiş ve 1997 yılında boşaltılarak uzun süre metruk vaziyette kalmıştır. 2014 yılında restorasyon çalışmaları tamamlanan yapı, "İnebolu Kent Müzesi" olarak hizmet vermeye başlamıştır. Ayrıca ilçede bir halk kütüphanesi mevcuttur. İlçede düzenli olarak yapılan festivaller ve kutlamalar kapsamında düzenlenen etkinlikler ve konserlere bölge içinden ve bölge dışından birçok kişi katılmakta, yılın belli dönemlerinde nüfus ve ziyaretçi sayısı oldukça artmaktadır. İlçede yapılan kültürel etkinlikler sıralanacak olursa;

-2008 yılında Kastamonu Valiliği'nin gerçekleştirdiği proje ile, İstiklal Yolu'nun, yeniden canlandırılarak bir yürüyüş ve bisiklet rotası haline getirilmesi amaçlanmıştır. 2008 yılından itibaren her yıl Türkiye'nin çeşitli illerinden katılan yürüyüşçülerle haziran ayının ilk haftası "Atatürk ve İstiklal Yolu Yürüyüşü" gerçekleştirilmektedir (Kültür Rotaları Derneği, 2018).

-İnebolu'ya İstiklal Madalyası verilmesi sebebiyle her yıl 6- 9 Haziran'da şeref ve kahramanlık günü olarak kutlanmaktadır (İnebolu Belediyesi, 2021b).

-M. Kemal Atatürk'ün İnebolu'ya geldiği, Şapka ve Kıyafet Devrimi'nin ilk nutkunu söylediği 25-28 Ağustos tarihleri arasındaki ilçe ziyareti de her yıl törenlerle kutlanmaktadır (İnebolu Kaymakamlığı, 2021).

-22-24 Temmuz tarihlerinde İnebolu Heyamola Deniz Şenlikleri ve Kültür ve Sanat Festivali yapılmaktadır (Keser, 2013, s.12).

Kente göç eden yerel halkın yazın belli dönemlerinde ilçeye gelmesi, ilçede her yıl temmuz ayının üçüncü haftasında gerçekleştirilen "İnebolu Heyamola Uluslararası Deniz Şenlikleri Kültür ve Sanat Festivali ", haziran ayının ilk haftası gerçekleştirilen "Atatürk ve İstiklal Yolu Yürüyüşü" vb. nedenlerle özellikle yaz mevsiminde bölgenin nüfusunun oldukça arttığı gözlenmektedir. İlçede kamu kuruluşlarının misafirhaneleri ile birlikte toplam 500 yatak kapasitesi vardır. Resmi kayıtlara göre halihazırda, "turizm işletmesi belge"li tek konaklama tesisinin "İonopolis Şahin Tepesi Pansiyon" olduğu görülmektedir. Boyranaltı sahilinde bulunan Belediye ve Özel İdare Müdürlüğüne ait olan İnebolu A.Ş. Tarafından işletilen Yakamoz Tatil Köyü turistik tesis özelliğinde olmakla birlikte "turizm işletmesi belge"li değildir. Ayrıca, Öğretmenevi ile Turizm Otelcilik Meslek Lisesine bağlı Uygulama Oteli de yaz aylarında turizme hizmet vermek amacıyla kullanılmaktadır. Tüm bu etkinlikler ilçenin turizm potansiyeli açısından olumlu olarak değerlendirilmekte, ancak; nitelikli konaklama olanağı sağlanamamasının etkinlikler için ilçeye gelecek olan ziyaretçiler açısından olumsuz bir durum oluşturacağı görülmektedir.

Deniz turizmine yönelik olarak, bölge koşullarının deniz ve güneş banyosu açısından da uygun olduğu, İnebolu'da deniz banyosu yönünden uygun dönemin ortalama başlama-son bulma tarihlerinin 23 Haziran-2 Eylül arasında olduğu belirlenmiştir (Güçlü, 2009, s.12). Mevcut durumda, denize girmek amacıyla Boyranaltı Sahili kullanılmaktadır. Bu sahil bölgesinde, yer alan çay bahçeleri, spor-park alanları ve günübirlik turizm tesisleri ihtiyacı karşılamakta yetersiz kalmaktadır. Ayrıca, Özlüce Köyü sahili çadır ve karavan turizmi için elverişli bir alan olarak görülmektedir (İnebolu Belediyesi, 2021a) ancak bu alanda ve Boyranaltı sahilinde turizme yönelik nitelikli ve aktif bir kullanım planlaması olmadığı görülmektedir.

Küre'de çıkarılan bakır madeni İnebolu Limanı'ndan gemilerle taşınmaktadır. Geçmiş yıllarda, madenin Küre'den limana nakli için karayolu aracılığıyla kamyonlar kullanılmış sonrasında bakırın taşınması için teleferik hattı yapılmıştır. Teleferik hattı 1 yıl çalıştırılmış, elektrik tüketim maliyetinin yüksek olması, verimsizlik gibi sebeplerle günümüzde işlevini kaybetmiş ve atıl durumdadır (İnebolu Belediyesi, 2021a). Küre-İnebolu arasında var olan bu teleferik hattının turizme yönelik işlevlendirilmesi İstiklal yolunu takip edecek ve vadi ve nehirler üzerinden geçilen bir hattın oluşmasına olanak sağlayabilecek niteliktedir.

İlçede 424 adet tescilli yapı bulunmaktadır (Kültür ve Turizm Bakanlığı Arşivi, 2018). Geleneksel yapıların çoğu büyük oranda özgünlüğünü korumaktadır. Özgün sivil mimarlık örneklerinin; yapım sistemi, plan şeması, mekân organizasyonu, cephelerde kullanılan aşı boyası ve çatılarda kullanılan marla taşı vb. gibi yapı malzemeleri o dönemin ve yörenin doğal-tarihsel-kültürel özelliklerini yansıttığı için değerlidir ve kültür turizmi açısından potansiyel taşımaktadır.

2.2. İnebolu İlçesinde Kentsel Doku ve Mimari Özellikler

İnebolu'da kentsel doku ve mimari oluşumu etkileyen planlama faaliyetlerine ilişkin ilk çalışmaların 1885 yılında yapıldığı bilinmektedir. İlçe, 1880 ve 1885'te iki büyük yangın geçirmiş ve bu yangınlar sırasında kentin çarşısı tamamen yanmış, II. Abdülhamit zamanında Kastamonu Valisi olan Abdurrahman Paşa tarafından 1885 tarihinde o dönem Vilayet Baş mühendisi olan Baranovski'ye plan yaptırılmıştır. 1885 yılındaki yangından sonra, günümüzde tarihi ticari kent merkezi olarak bilinen alandaki yapılaşmalar ile kent merkezi, kagir yapılar ve ızgara tipi plan yaklaşımı ile yeniden düzenlenmiştir (Tunoğlu, 2002, s.318). İlçede oluşan yerleşim dokusu Şekil 3'te gösterilmektedir.

Şekil 3. İnebolu ilçesinde kentsel yerleşim dokusunun bölgesel dağılımı (Arslan Abay, 2019, s.32)

Bölgede, 1977, 1979, 1983, 1984 yıllarında bazı yapılara özel alınmış koruma kararları sonrasında, alanda var olan taşınmaz kültür varlıklarına yönelik ilk kapsamlı koruma kararları 1991 yılında alınmıştır. 1991 ve 1992 yıllarında kentsel sit alanları belirlenmiş, 1992 yılından sonra başlatılan Koruma Amaçlı İmar Planı çalışmaları sonrası 1995 yılında Koruma Amaçlı İmar Planı onaylanmış ve 2002 yılında 38 adet sivil mimarlık örneği, 2013 yılında da 34 adet sivil mimarlık örneği daha korunması gerekli kültür varlığı olarak tescil edilmiştir. Son olarak 2018 yılında tespit ve tescil çalışmaları yapılmış ve halen geçerli olan Ankara 1 Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 05.04.2018 gün ve 5426 sayılı kararı ile İnebolu Koruma Amaçlı Revizyon İmar Planı uygun bulunmuştur. Tarihi İstiklal Yolu, Arkeolojik Sit Alanı ve Kentsel Sit Alanının yanı sıra bölgede doğal sit alanları da yer almaktadır (Şekil 4).

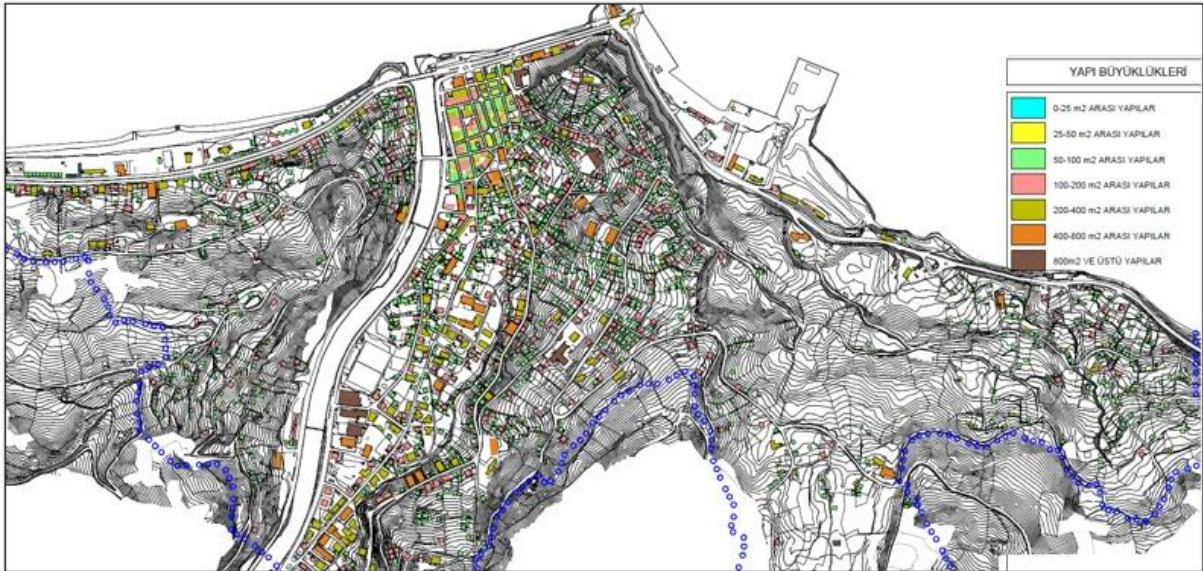

Şekil 4. İnebolu Kentsel sit alanı ve arkeolojik sit alanı (İnebolu, 2018) KAİP açıklama raporu)

Kültür ve Turizm Bakanlığı verilerine göre 2021 yılı itibariyle ilçede 424 adet korunması gerekli kültür varlığı bulunmaktadır. İlçedeki tescilli anıtsal yapılar kapsamında Belediye Başkanlığı Binası, Halk Eğitim Merkezi, Eski Askerlik Şubesi Binası, Karadeniz İlkokulu Binası, Eski Belediye Binası, İlçe Müftülüğü, Tevkifiye Cami, Hamidiye Cami, Yahya Paşa Cami, A. Karaca Cami, Y. Karaca Cami, Doktor Türbesi ile 1 hamam, 25 çeşme, 2 sur duvarı, 1 antik köprü ayağı ve 7 adet mezarlık sayılabilmektedir. Bu yapılardan Karadeniz İlkokulu ve Eski Askerlik Şubesi Binası dışındaki 1.grup yapılar (anıtsal nitelikte yapılar) özgün işlevi ile veya farklı işlev verilmiş şekilde aktif olarak kullanılmaktadır. İlçenin

tarihsel gelişimine bakıldığında, kentin ticaret merkezi, deniz kenarında, kent merkezinde, 19.yy. ticaret biçimine uygun olarak, o günlerden başlayarak gelişen küreselleşmenin de özelliklerini taşıyan düz bir arazi yapısına sahip ızgara planlı küçük parsellerden oluşmaktadır (Şekil 4) (Pehlivanoğlu, 2007:55; Abay, 2019:32). Parsellerin büyük çoğunluğu 300-600 m² arasında değişen büyüklüğe sahip olmakla birlikte 150-300 m² büyüklüğünde parseller de oldukça fazladır. Alan genelinde, 50-100 m² arasındaki yapı büyüklükleri en sık rastlanan yapı büyüklükleridir. Genellikle konut işlevli yapılardan oluşan bu oranı, geleneksel dokuda daha geniş konut yapılarına karşılık gelen 100-200 m² arasındaki yapılar izlemektedir. Ticari merkezde yer alan ve ticaret amaçlı kullanılan yapılar çoğunlukla 0-100 m² arasındadır. Bazı çok katlı apartman yapıları ve kamu binalarının büyüklüğü ise 200-400 m² arasında değişmektedir (İnebolu, 2018) (KAİP açıklama raporu) (Şekil 5).

Şekil 5. İnebolu ilçesindeki parseller ve yapı büyüklükleri analizi (İnebolu, 2018) (KAİP açıklama raporu)

İlçede kentsel yerleşim dokusunun bölgesel dağılımı dikkate alınarak yapılan incelemede; ticaret merkezinde yer alan yapıların çoğunlukla bitişik nizam olarak yapıldığı, 2 veya 3 katlı olduğu görülmektedir. Günümüzde de ticari amaçlı kullanılan bu yapıların büyük bir kısmı yığma kagir ve bir kısmı da betonarmedir. Ticaret merkezinin yanından başlayan yamaçlardan itibaren topografyanın etkisiyle yollar ve buna bağlı oluşan merdivenler organik bir gelişim göstermiş olup (Şekil 6 a, b) merkezden uzaklaştıkça daha geniş parsellerde bulunan ve ayırık nizam yapılaşmanın görüldüğü bahçeli konutlar İnebolu'nun mimari kimliğini oluşturmuştur (Şekil 6 c).

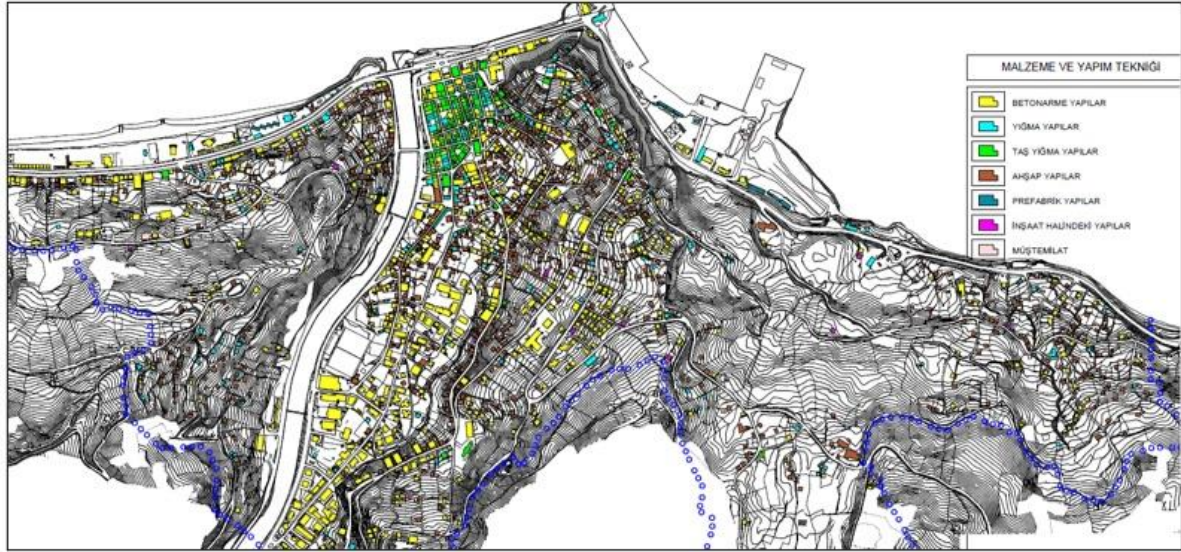

Şekil 6. a, b) Organik gelişim gösteren yollar ve merdiven c) bahçeli konutlar

Tarihi ticari kent merkezinde ve geleneksel konut yerleşim alanında, geleneksel sistem olan yığma ve ahşap çatki arası dolgu malzeme ile yapılmış yapılar yer almakta olup bu alanda dağınık şekilde ve çeşitli dönemlerde yapılmış betonarme yapılar da gözlemlenmektedir. Bölgede yer alan, çoğunlukla ahşap çatki arası dolgu malzemesi ile yapılmış bordo-beyaz renkli geleneksel konutlarda, Aşı Köyü'nden çıkarılan toprakla yapılan ve yapılara bordo rengi veren Aşı Boyası kullanılmış, bu boya sahip olduğu kimyasal özellikleri sebebiyle ahşap konutların uzun süre korunmasını sağlamıştır.

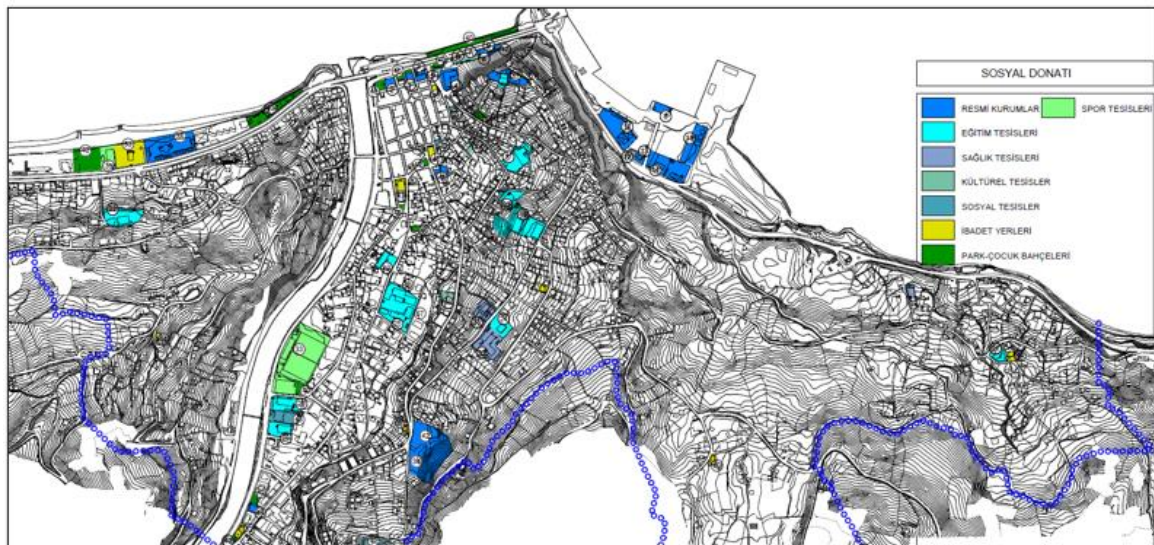
Ayrıca, çatılarda kullanılan, denizden çıkarılan ve Marla Taşı (Arduaz) denilen, etkin ısı yalıtımı sağlayan geniş ve ince taşlar çatılarda halen varlığını sürdürerek geleneksel dokuda okunabilmektedir (Şekil 7).

Şekil 7. İnebolu İlçesi yapım tekniği analizi (İnebolu, 2018) (KAİP açıklama raporu)

Geleneksel dokuda konutlar çoğunlukla iki ve üç katlı yapılaşmış olmakla birlikte arazi koşullarına bağlı olarak yer yer dört katlı yapılar da bulunmaktadır. Geleneksel konutların yer aldığı ve parseli kısmen daha geniş olan parsellerin bahçesinde ihtiyaca bağlı olarak kullanıcılar tarafından kömürlük, depo, garaj vb. gibi kullanımlar için çeşitli muhdes betonarme eklerin yapıldığı gözlemlenmektedir.

İşlevsel açıdan; kent merkezinde çoğunlukla, zemin katları ticari amaçlı üst katları da depo olarak kullanılan yapılar bulunmakla birlikte resmi ve idari kurumlar, kütüphane, müze vb. yapılar da çoğunlukla bu alandadır. Ticari alanlar ile konut alanları arasında yer alan kısımlarda ise zemin katlar ticaret amaçlı üst katlar ise konut olarak kullanılmaktadır. Eğitim ve sağlık hizmetleri için kullanılan yapıların, konut alanları içerisinde dağınık şekilde bulunduğu, çay bahçeleri, spor-park alanları ve günübirlik turizm tesisleri vb. kullanımların daha çok Boyranaltı bölgesinin sahil kesimlerinde bulunduğu, sosyo-kültürel amaçlı kullanımlar ve idari yapıların da daha çok ticari merkezin sahil kesiminde ve Abdurrahman Paşa Caddesine cephe veren alanlarda geliştiği gözlemlenmiştir (Şekil 8).

Şekil 8. İnebolu İlçesi yapısal işlev analizi (İnebolu, 2018) (KAİP açıklama raporu)

Yapısal açıdan; yapım tekniği, yapım malzemesi ve strüktür sistemlerindeki farklılıklar da göz önünde bulundurularak yapıların fiziksel görünüşleri ile ilişkili şekilde yapılan gözlemlerde; yapıların büyük çoğunluğunun (yaklaşık %40) siva, boya, çatı aktarımı, oluk tamiri, vb. gibi strüktür sisteminin

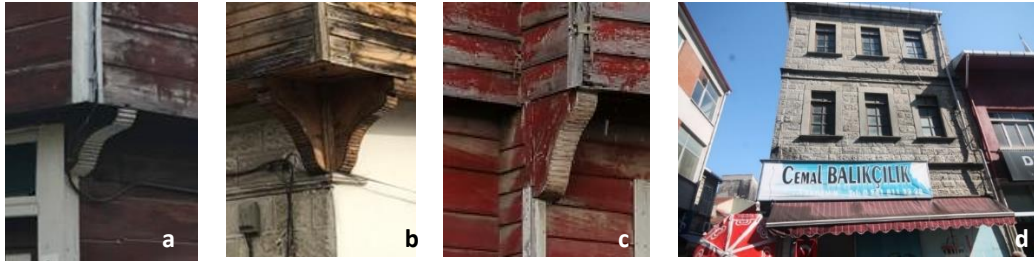

iç mekân öğelerinden olan ahşap dolap-ocak, ocak-gusülhane, niş ve yüklükler bulunmaktadır (Şekil 10 f).

Şekil 10. a) Orta sofalı yapının sofası, b, c) iç sofalı yapının sofası, d) marla taşı çatı kaplaması, e) süslemeli ahşap tavan örneği ve f) ocak ve dolap detayları

Cephe tipolojisi açısından; ticari merkezde birçok yapının zemin katında yapılan müdahaleler (değişen cephe doğramaları, tabelalar, brandalar vb.) özgün cephe kurgusunu olumsuz etkilemiştir. Çoğunlukla iki ve üç katlı bu yapıların bazılarında çeşitli boyut ve detaylara sahip payandalar (Şekil 11 a, b, c) ile desteklenen çıkmalar, kat silmesi ve saçak altı silmesi gibi elemanlar yer aldığı gibi yığma kagir olarak yapılmış olan yapılarda düzgün kesme taş cephe kaplama örnekleri de görülmektedir (Şekil 11 d) Pencerelerin birçoğu taş sövelere sahip iken beton söveli pencereler de bulunmaktadır. Çoğunlukla ahşap giyotin pencere örnekleri bulunmakla birlikte çift kanatlı düz ahşap pencere ve çift kanatlı kemerli ahşap pencere örneklerine rastlanmaktadır.

Şekil 11. a, b, c) Çeşitli boyut ve detaylara sahip payandalar, d) tarihi ticari merkezde düzgün kesme taş cephe kaplaması örneği (Aşağıhatıpbâğı Mh. 416 ada, 1 parsel)

Cephelerdeki açıklıklar ikili, üçlü ya da dörtlü pencere düzeninde 1/1, 1/2, 1/3 ve 2/3 oranlarında olan çift kanatlı ahşap pencereler ve ahşap giyotin pencerelerden oluşmaktadır. Şekil 12’de geleneksel konut dokusunda yer alan yapıların cephelerinden örnekler gösterilmekte, Şekil 13’de ise geleneksel konut dokusunda yer alan konutlarda bulunan 1/1, 1/2, 1/3 ve 2/3 oranlarında olan çift kanatlı ahşap pencereler ve ahşap giyotin pencerelerden örnekler gösterilmektedir.

Şekil 12. Geleneksel konut dokusunda yer alan yapıların cephelerinden örnekler

Şekil 13. Geleneksel konut dokusunda yer alan konutlarda bulunan pencereler

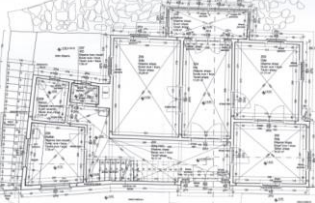

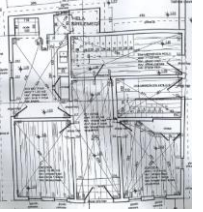

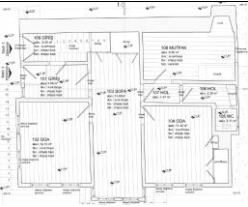

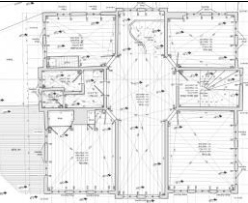
Çalışma kapsamında detaylı incelenen geleneksel konut örneklerinin yerleri Şekil 14 de yer alan haritada gösterilmektedir. Detaylı incelenen yapılar, yerleşim dokusunun bölgesel olarak dağılımı dikkate alınarak geleneksel yerleşim ve konutların yoğun olarak bulunduğu merkeze yakın alanlardan, yapısal açıdan basit bakım-onarım gerektiren ve yeniden işlevlendirmeye yönelik yatırım maliyeti de düşünülerek kullanım alanı 250 m² ve üzeri olan yapılardan belirlenmiştir. (Çizelge 1 ve Çizelge 2). Yapıların plan kurgusu Bölüm 2.2 de bahsedilen Eldem (1954)' in sınıflandırmasına göre incelenmiştir.

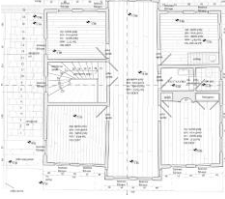

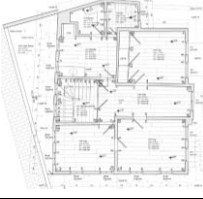

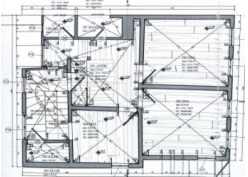
Şekil 14. Detaylı İncelenen Örneklerin Haritadaki Yeri (Harita üzerinde mavi çember ile işaretlenen yapılar detaylı incelenen geleneksel konut örnekleridir)

Çizelge 1. Detaylı incelenen yapıların özellikleri (1, 2, 3, 4, 5 nolu yapılar) (plan şeması çizimleri için kaynak: HMG Mimarlık Ofisi arşivi ve Abidat Mimarlık Ofisi arşivi)

Yapının Görünümü /Ada-Parsel	Plan Şeması	Plan Kurgusu	Kat Sayısı	Bulunduğu Konum/Arazi Büyüklüğü	Yapım Sistemi / Cephe kaplaması	Yapısal Durumu	Nitelikli Cephe Elemanları	Bahçesi	Çatı Formu/ Kaplaması	Özgünlük	Kullanım Durumu
(394 ada, 29 parsel) 		İç Sofalı (iki yüzlü, ikiden fazla odalı, eyvanlı, merdiven oda sırası içinde)	Zemin kat+ normal kat+ cihannüma katı	Geleneksel yerleşim- konut / 93,50 m ²	Ahşap karkas/ ahşap çita üzeri bağdadi siva	Basit bakım-onarım gerekli	Çıkma, ahşap payanda, üçgen alınlıklı ahşap giyotin pencere	Yan Bahçe	Kırma Çatı/ Marsilya Kiremit	Büyük oranda özgün	Kullanılmıyor
(384 ada, 22 parsel) 		İç Sofalı (iki yüzlü, ikiden fazla odalı, merdiven oda sırası içinde)	Bodrum+ zemin+ çatı arası	Geleneksel yerleşim- konut / 2.697 m ²	Ahşap karkas/ yalibaskı ahşap kaplama	Basit bakım-onarım gerekli	Çıkma ve balkon, ahşap payanda, üçgen alınlıklı ahşap doğramalı çift kanatlı pencereler ve giyotin pencereler	Arka Bahçe	Kırma Çatı/ Pvc Kaplama (Mebzan)	Muhdes eklentiler ve nitelsiz onarımlar yapının özgünlüğünü olumsuz etkilemiştir	Yılın belli dönemlerinde kullanılıyor
(429 ada, 23 parsel) 		İç Sofalı (iki yüzlü, ikiden fazla odalı, merdiven oda sırası içinde)	Zemin kat+ 2 normal katlı	Geleneksel yerleşim- konut / 210,24 m ²	Ahşap karkas/ yalibaskı ahşap kaplama	İyi	Çıkma, ahşap payanda, 8 bölmeli ahşap giyotin pencere	Ön Bahçe	Kırma Çatı/ Marsilya Kiremit	Büyük oranda özgün	Kullanılmıyor
(108 ada, 5 parsel) 		İç Sofalı (iki yüzlü, ikiden fazla odalı, eyvanlı, merdiven ve tali yerler sofanın dibinde)	Zemin+ 1 normal kat+ cihannüma katı	Geleneksel yerleşim- konut / 304,86 m ²	Ahşap karkas/ yalibaskı ahşap kaplama	İyi	Çıkma, ahşap payanda, 8 bölmeli üçgen alınlıklı ahşap giyotin pencere ile çift kanatlı ahşap pencere, süslemeli ahşap söve	Ön Bahçe	Kırma Çatı/ Marsilya Kiremit	Büyük oranda özgün	Kullanılmıyor
(424 ada, 31 parsel) 		Orta Sofalı (Üç tarafı eyvanlı, merkezi pahlı sofa)	Bodrum+ Zemin+ 2 normal kat+ cihannüma katı	Geleneksel yerleşim- konut / 541,81 m ²	Ahşap karkas/ yalibaskı ahşap kaplama	İyi	Çıkma, ahşap payanda, ahşap giyotin pencere, süslemeli ahşap söve	Arka Bahçe	Kırma Çatı/ Marsilya Kiremit	Büyük oranda özgün	Yılın belli dönemlerinde kullanılıyor

Çizelge 2. Detaylı incelenen yapıların özellikleri (6, 7, 8, 9, 10 nolu yapılar) (plan şeması çizimleri için kaynak: Abidat Mimarlık Ofisi arşivi)

Yapının Görünümü /Ada-Parsel	Plan Şeması	Plan Kurgusu	Kat Sayısı	Bulunduğu Konum/Arazi Büyüklüğü	Yapım Sistemi / Cephe Kaplaması	Yapısal Durumu	Nitelikli Cephe Elemanları	Bahçesi	Çatı Formu/ Kaplaması	Özgünlük	Kullanım Durumu
(393 ada, 11 parsel) 		İç Sofalı (iki yüzlü, ikiden fazla odalı, eyvanlı, merdiven oda sırası içinde)	Bodrum+ Zemin+1 normal katlı	Geleneksel yerleşim-konut / 870,58 m ²	Bodrum kat yığma kagir+ üst katlar ahşap karkas / yalibaskı ahşap kaplama ve ahşap çita üzeri bağdadi sıva	İyi	Çıkma, ahşap payanda, ahşap giyotin pencere, kemerli pencere, çift kanatlı tablalı ahşap kapı	Arka Bahçe	Kırma Çatı/ Marla Taşı	Büyük oranda özgün	Kullanılmıyor
(393 ada, 12 parsel) 		İç Sofalı (iki yüzlü, ikiden fazla odalı, eyvanlı, merdiven oda sırası içinde)	Bodrum+ Zemin+1 normal katlı	Geleneksel yerleşim-konut / 436, 81 m ²	Bodrum kat yığma kagir+ üst katlar ahşap karkas/ yalibaskı ahşap kaplama ve ahşap çita üzeri bağdadi sıva	İyi	Çıkma, çift kanatlı ahşap pencere, çift kanatlı tablalı ahşap kapı, süslemeli ahşap söve	Arka Bahçe	Kırma Çatı/ Marsilya Kiremit	Büyük oranda özgün ancak yan cephenin tamamen sıvalı olması özgünlüğü olumsuz etkilemektedir	Kullanılmıyor
(107 ada, 22 parsel) 		İç Sofalı (iki yüzlü, iki odalı, eyvanlı, merdiven oda sırası içinde)	Bodrum+ Zemin+1 normal katlı	Geleneksel yerleşim-konut / 74,37 m ²	Bodrum kat yığma kagir+ üst katlar ahşap karkas/ yalibaskı ahşap kaplama	Basit bakım-onarım gerekli	Çıkma, ahşap payanda, ahşap giyotin pencere, çift kanatlı ahşap pencere	-	Kırma Çatı/ Marsilya Kiremit	Büyük oranda özgün	Kullanılmıyor
(115 ada, 22 parsel) 		İç Sofalı (iki yüzlü, ikiden fazla odalı, eyvanlı, merdiven oda sırası içinde)	Bodrum+ Zemin+1 normal katlı	Geleneksel yerleşim-konut / 704,34 m ²	Bodrum kat yığma kagir+ üst katlar ahşap karkas/ yalibaskı ahşap kaplama	İyi	Çıkma, ahşap payanda, ahşap giyotin pencere	Ön Bahçe	Kırma Çatı/ Marsilya Kiremit	Büyük oranda özgün ancak iç mekandaki niteliksiz onarımlar özgünlüğü olumsuz etkilemektedir	Sadece zemin katı konut amaçlı kullanılıyor
(427 ada, 16 parsel) 		İç Sofalı (iki yüzlü, ikiden fazla odalı, merdiven ve tali yerler sofanın dibinde)	Zemin+ 2 normal katlı	Geleneksel yerleşim-konut+ticaret /	Ahşap karkas/ yalibaskı ahşap kaplama	Basit bakım - onarım gerekli	Çıkma, ahşap payanda, ahşap giyotin pencere	Arka Bahçe	Beşik Çatı/ Marsilya Kiremit	Muhdes eklentiler ve bakımsızlık yapının özgünlüğünü olumsuz etkilemiştir	Sadece zemin katı ticari amaçlı kullanılıyor

Çalışma alanında yer alan sivil mimarlık örneklerinin ulaşılabilen mülkiyet kayıtlarına göre çoğunlukla miras yoluyla aile büyüklerinden yeni kullanıcılara intikal ettiği tespit edilmiştir. Bu yapıların bir kısmı kente göç eden kullanıcılar tarafından yaz mevsiminde geçici bir süre kullanılmakta ve sürekli kullanılmadığı için düzenli bakım-onarımı yapılmamaktadır. Bir kısmı ise kullanılmadığı için müdahalede bulunulmamıştır. Ancak; bu durum yapıların özgün haliyle günümüze ulaşması açısından olumlu bir durum olmakla birlikte zamana bağlı olarak bakımsızlıktan taşıyıcı sistemleri ve cephelerinde hasarlar ve bozulmalar meydana gelmesine yol açmıştır. İklimsel koşullar sebebiyle bir kısmının çatılarının çöktüğü, bir kısmının cephelerini kaplayan sarmaşık ve bitkilerin etkisiyle görünmez hale geldiği gözlemlenmiştir. Diğer yandan terkedilen ve kullanılmayan bu yapılar güvenlik açısından sorun oluşturmakta ve yerel halk tarafından da yıkılması/kaldırılması talep edilmektedir. Bu durum hem yerel toplumun koruma konusundaki bakış açısını olumsuz etkilemekte hem de silüet açısından kötü görüntü yaratmakta ve çevre kirliliği oluşturmaktadır (Şekil 15).

Şekil 15. Cephelerini kaplayan bitkilerin etkisiyle görünmez hale gelen yapılar, bakımsızlıktan taşıyıcı sistem, iç mekân ve cephelerde meydana gelen hasarlar

Günümüzde de kullanılmaya devam eden geleneksel yapılarda ise; ihtiyaca yönelik olarak yapının parseli içerisinde kimi zaman yapıya bitişik şekilde muhdes ve niteliksiz ekler yapılmış ve/veya özgün yapının bir kısmı kaldırılmış, buna bağlı olarak cephe tipolojisi ve cephe kaplaması farklılaşmıştır. Sürekli kullanılan sivil mimarlık örneklerinin bazılarında ise; özgün ahşap giyotin pencerelerin niteliksiz pvc pencereler ile değiştirilmesi, bazı pencere boşluklarının kapatılması, iç mekanlarda özgün ahşap döşemelerin üzerine pvc kaplama yapılması, özgün çitallı ahşap tavanların yerine ahşap lambri yapılması, cephelerdeki ahşap kaplamaların çimento ile sıvanması gibi yapının özgünlüğünü etkileyen bilinçsiz ve/veya izinsiz müdahaleler yapıldığı gözlemlenmiştir. Yapılan bu niteliksiz müdahaleler yapıların özgünlüğüne zarar vermektedir. Diğer yandan geleneksel konutlardan bağımsız olarak bu yapıların bitişğinde veya yakınında gerekli önlemler alınmadan yapılan yapım/yıkım faaliyetlerinin de bu yapıları olumsuz etkilediği gözlemlenmiştir (Şekil 16 a-e). Yol ve kaldırım çalışmaları sonucunda kimi yapıların giriş kapılarının zemin kotunun altında kaldığı görülmüştür. Ayrıca; geleneksel konut dokusu içerisinde yer yer geleneksel konutlardan daha yüksek olan betonarme apartman yapılarının da silüeti etkilediği dikkat çekmektedir. (Şekil 16 c-f)

Şekil 16. a) Cephede pencere kapatılması- kapı açılması ve özgün giyotin pencerenin pvc ile değiştirilmesi, **b)** Cephedeki ahşap kaplamaların sıvanması ve niteliksiz ek yapılması, **c)** Yapının bitişiğindeki yıkım faaliyetinin yapıya etkisi, **d)** Ahşap döşemelerin üzerine pvc kaplama yapılması, **e)** Özgün çıtalı ahşap tavanların yerine ahşap lambri yapılması, **f)** Silüette geleneksel konut dokusunda algılanan betonarme apartman yapıları

3. Araştırma Bulguları ve Tartışma

İnebolu'nun sorun ve potansiyellerini tartışmak, sürdürülebilir turizm bağlamında koruma ve yeniden işlevlendirmeye ilişkin geleceğe yönelik önerilerde bulunmak amacıyla yapılan bu çalışmada, İnebolu'nun mevcut durumunu incelenmiş ve alanda yer alan sivil mimarlık örneklerinin mimari özellikleri belgelenmiştir. Bu bağlamda; ilçenin, tarım, sanayi, hayvancılık alanlarında yetersiz büyüme ve gelişme koşullarına sahip olması, buna karşın alternatif turizm türleri açısından nitelikli bir potansiyele sahip olması nedeniyle sürdürülebilir turizme yönelik yapılacak planlamanın ilçenin ekonomik, sosyal ve estetik yönden iyileştirilmesine olumlu katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Yapılan incelemeler ve çalışmanın bulguları değerlendirildiğinde;

İnebolu'da turizm altyapısının yetersiz olduğu görülmektedir. Turizm sezonunun sınırlı olması ve karayolu ulaşımının görece zor olması turizm konusunda yatırım yapılmasını olumsuz etkileyen etmenlerdendir. Bu nedenle, turizmin çeşitlendirilmesi ve yılın farklı dönemlerine yayılması gerekmektedir.

Yapılan alan çalışmasında, çevresindeki geleneksel konut alanlarıyla birlikte bir doku oluşturan geleneksel ticari merkezde cadde ve sokakların dar olduğu, yaya ve trafik yoğunluğunun oldukça fazla olduğu ve bu alanda otopark alanının yetersiz olduğu gözlemlenmiştir. Bu nedenle, turizme yönelik yapılacak müdahalelerin bu alana ek bir yoğunluk getirmemesi gerekmektedir.

Geçmişte kullanılan ancak günümüzde âtil durumda olan Küre-İnebolu arasında var olan teleferik hattının turizme yönelik yeniden işlevlendirilmesi, doğa turizmi türlerinin aktif olarak yapıldığı Küre Milli Parkı ile İnebolu İlçesi arasında bir bağlantı oluşturabilecek ve bu bağlamda bir gezi rotası tanımlayarak İnebolu'nun kültür turizmine katkı sağlayacaktır.

Mevcut durumda, denize girmek amacıyla kullanılan Boyranaltı Sahil bölgesinde ve çadır ve karavan turizmine elverişli olan Özlüce Köyünde turizme yönelik nitelikli ve aktif bir kullanım planlaması yapılması gerektiği anlaşılmaktadır.

Boyran Mahallesi içerisinde Abaş Tepede yer alan Arkeolojik Sit Alanının bilinirliği azdır ve yeterince tanıtılmamıştır. Bu alanda, bilimsel araştırma ve yönetim müdahalesine ihtiyaç duyulmaktadır. Bu

alandaki kazı çalışması yapılması ve alanın tanıtımına yönelik çalışma başlatılması bölgenin turizm altyapısının geliştirilmesine katkı sağlayacaktır.

Günümüzde de kullanılmaya devam eden geleneksel yapılarda görülen niteliksiz ekler ve/veya kaldırılan özgün kısımlar ile ilgili tespitler yapılmalı ve yapıların özgün hallerine dönmelerini sağlamaya yönelik çalışmalar yapılmalı, bilinçsiz müdahalelere yönelik denetim sağlanmalıdır. Diğer yandan terkedilen ve kullanılmayan, güvenlik açısından sorun oluşturan onarılması mümkün olmayan harap durumdaki geleneksel yapılar ise mümkün olduğunca belgelenmeli ve gerekli önlemler alınarak, yasal çerçeve içerisinde kaldırılmalıdır.

Keser (2013, s.41), korunmuş olan yapıların restore edilerek turizme açılması ve bu konutlarda pansiyonculuğun başlatılması gerektiğini, bu durumun hem İnebolu'da ilçe merkezinin görüntüsünün değişerek kendine özgü bir görüntüye sahip olmasına hem de mevcuttaki konaklama sorununun çözülmesine yardımcı olacağını belirtmektedir. Çakmakoglu (2015:60)'nun turistlerin konak otellerini tercihlerine etki eden faktörleri Kastamonu örneğinde incelediği çalışmasında ise araştırmaya katılan turistlerin, "konak otelde sunulan yeme-içme hizmetlerini kendi kültürüne yakın hissettikleri, bölgenin kültürel dokusunu anlamak ve hissetmekte konak otellerin yardımcı olduğu ve kültürel sebeplerden dolayı bu tür otellerde kalmayı daha çok tercih ettikleri" görülmüştür. Araştırmada kültürden sonra ikinci sırada konak otel mimarisinin bir tercih ölçütü olduğu görülmüştür. Çalışmada, konak otellerinin, özgün nitelikleri ve bu nitelikte müşteri profilini bünyesinde barındırmalarından dolayı, konak otel niteliğindeki otellerin, sürdürülebilir turizm kapsamında kültür turizmine yönelik değerlendirilmesi gerekliliği belirtilmektedir.

4. Sonuç ve Öneriler

Koruma kararlarının başarıya ulaşmasında finansal olanakların genişliği büyük öneme sahiptir. Çalışma alanı içerisinde geleneksel dokuyu oluşturan bölgelerin tamamı İnebolu Belediyesinin yetki alanı içerisinde kalmaktadır ancak korumaya yönelik yapılmış olan uygulamalar ve gelecekte yapılacak olan uygulamaların sadece yerel yönetimin bütçesinden ayrılacak kaynaklarla gerçekleştirilmesi olanaklı görünmemektedir. Korumaya yönelik yerel yönetimin bütçesinden bu amaçla ayırdığı kaynakların yanı sıra 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu ve Taşınmaz Kültür Varlıklarına Yardım Sağlanmasına Dair Yönetmelik kapsamında İnebolu'da birçok yapının bakım ve onarımına Kültür ve Turizm Bakanlığınca da destek sağlanmaktadır. Ancak ilçede geleneksel konut dokusunu oluşturan nitelikli ve özgün sivil mimarlık örneklerinin sayıca oldukça fazla olması nedeniyle sağlanan destekler sınırlı kalmaktadır. İnebolu'da korunması amaçlanan geleneksel sivil mimarlık örneklerinin yeni bir işlevle kullanılması veya terk edilmemesi, korumanın kendiliğinden olumlu yönde gelişmesini sağlayacaktır. Bu kapsamda, öncelikle iş olanaklarının artması ve buna bağlı göç durumunun azaltılması gerekmektedir. İnebolu'nun nitelikli turizm potansiyelinin etkin ve sürdürülebilir bir planlama ile istihdam sağlayacağı böylelikle geleneksel sivil mimarlık örneklerinin terkedilmeden kullanılmasına ve korunmasına olumlu katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Kastamonu il merkezinde de özgün işlevinde konut olup günümüzde butik otel ve pansiyon olarak kullanılan birçok geleneksel konut yapısı/konak bulunmaktadır. Konaklama amacıyla yeniden işlevlendirilen bu yapıların plan şeması, cephe tipolojisi ve mekân organizasyonlarında çok büyük değişiklikler yapılmasına ihtiyaç duyulmamakta özgünlüğü büyük oranda korunabilmektedir. İnebolu'da yer alan geleneksel mimarlık örneklerinin büyük çoğunluğu özgününde konut işlevlidir. Çalışma kapsamında incelenen örneklerin de hepsinin özgün işlevi konut olmakla birlikte tüm bu yapıların günümüzde yine konut olarak işlevini sürdürmesi sosyo-kültürel ve ekonomik açılardan olanaksız görünmektedir. Bu bağlamda bu yapıların butik otel, ev ve oda pansiyonculuğuna yönelik yeniden işlevlendirilmesi mevcut kaynak ve olanakların akılcı ve etkin bir şekilde kullanılmasını aynı zamanda yapıların korunmasını sağlayacaktır.

İnebolu'da yaz sezonu kısıllığı, ulaşım zorlukları ve bölgesel konum gibi nedenlerle turizm yatırımları sınırlı düzeyde ve mevcut tesisler ihtiyacı karşılayamadığından konumu ve ulaşımı uygun olan konutların turistik amaçlarla kullanılması uygun görünmektedir. Özellikle ticari yapıların yoğunlaştığı bölgedeki geleneksel konut yapıları ve sahil kesiminde plaja yakın bölgelerdeki konut yapıları sürdürülebilir turizm kapsamında ele alınarak yeniden işlevlendirilmesi, ilçe merkezine yakın

kesimlerdeki bazı yapıların da kafeterya, çay bahçesi, yöresel yemek lokantası vb. şekilde kullanılması olanaklıdır. İşlevlendirmede tek yapı ölçeğinin dışına çıkılarak, sokak ve ada ölçeğinde uygulamalar yapılabilmesi de göz önünde bulundurulmalıdır. Bu kapsamda detaylı incelenen örnek yapılardan; ev sahiplerinin de görüşlerine bağlı olarak;

-8 nolu yapının Boyran mahallesinde, merkeze yakın, deniz kenarında mevcut rekreasyonel faaliyetlerin yapıldığı alana bakması, büyüklük olarak konaklama için yeterli olmaması ve servis birimlerine yönelik mekân organizasyonuna olanak sağlayabileceği anlaşıldığından, yöresel yemek kültürünün tanıtılması açısından restoran olarak yeniden işlevlendirilebileceği,

-6 ve 7 nolu yapıların mülk sahibinin aynı olduğu, büyük oranda özgünlüğünü koruduğu, geniş parseller içerisinde yanyana olması, büyüklüklerinin yeterli olması ve bu yapıların kullanılmıyor olması sebebiyle butik otel olarak işlevlendirilebileceği,

-2 nolu yapının deniz manzarası olması, büyük arazisi ve geniş bahçesi olması sebebiyle yapının bahçesinin turizm amaçlı hobi bahçesi olarak düzenlenmesi ve kullanılmayan odalarının oda pansiyonculuğuna yönelik işlevlendirilebileceği,

-5 ve 9 nolu yapıların kullanıcıları tarafından sadece zemin katta bulunan sofa ve mutfak mekanının kullanılması sebebiyle diğer mekanların oda pansiyonculuğuna yönelik yeniden işlevlendirilebileceği,

-1 ve 4 nolu yapıların 6 ve 7 nolu yapılardan görece daha küçük olması ancak yapısal açıdan sağlam ve özgün mimari detaylarının iyi korunmuş olması ve ilçe merkezine yakın konumda olması sebebiyle günübirlik kullanımlara yönelik butik otel ve restoran olarak işlevlendirilebileceği,

-3 nolu yapının ise yine ticari merkez ve geleneksel konut dokusunun merkezinde olması ve özgün mimari detaylarının iyi korunmuş olması ve yeterli büyüklükte bahçesinin olması sebebiyle turizme yönelik eğitim ve tanıtım amaçlı kültür evi olarak işlevlendirilebileceği,

-10 nolu yapının tarihi ticari kent merkezinde ve İnebolu'nun girişine yakın bölgede bulunması ve geniş bir bahçesinin olması sebebiyle turizm amaçlı bilgilendirme, tanıtım ve satış ofisi amacıyla yeniden işlevlendirilebileceği düşünülmektedir.

Diğer yandan, İnebolu'da sürdürülebilir turizm planlaması yoluyla kültürel mirasın korunmasına katkı sağlamak amacıyla yapılacak olan planlamada;

-ilçenin turizm potansiyelinin, Karadeniz Bölgesinde halihazırda var olan doğa-deniz-kültür turizmi rotaları ile ilişkilendirilmesi,

-ilçede deniz ve sahil şeridinin en önemli sınırlayıcı ve mekânsal belirleyici olduğu ve turizm açısından stratejik bir öneme sahip olduğu,

-sahil yolu kenarında yer alan, Kurtuluş Savaşı sırasında kayıkçıların da kullandığı, denize doğru inen merdivenlerde Atatürk'ün Şapla Nutku'nu verdiği Halk Eğitim Binası'nın (Eski Türk Ocağı Binası) ilçenin önemli bir simgesel yapısı olduğu, Belediye Binası (eski Osmanlı Bankası) ve Şerife Bacı anıt parkının da bulunduğu bu sahil kesimindeki yapıların ve meydanların bir bütün olarak ele alınabileceği,

-kent merkezinin ızgara şeklindeki dokusunun bittiği güney yönündeki alanda bulunan anıtsal nitelikli iki cami ve bu camilerin çevresinde oluşmuş meydanlar, bu noktadan sonra organik ve ışınsal olarak ayrılan yollar ve tüm bu doku içinde yer alan sivil mimarlık örneklerinin korunması ve geliştirilmesine yönelik kararlar alınması,

-3.derece arkeolojik sit alanı ve 1. derece doğal sit alanı olan Abaş Tepenin ve ilçenin tarihi geçmişine ilişkin tanıtıma yönelik çalışmaların artırılması gerektiği vb. girdiler dikkate alınmalıdır.

Sürdürülebilir turizme yönelik yapılacak olan planlamada yerel topluluğun işbirliği ve bilinçlendirilmesi ayrıca önem taşımaktadır. Diğer yandan yerel ve bölgesel koşullar iyi değerlendirilmeli ve turizmin bölgeye getireceği yük ve taşıma kapasitesi göz önünde bulundurulmalıdır. Yapılacak olan planlama ile ziyaretçilerin memnuniyeti sağlanırken yerel halka da sosyal, ekonomik ve kültürel açıdan yarar sağlanması amaçlanmalıdır. Ayrıca bölgenin tanıtımı da

önemsenmeli ve potansiyel turizm olanaklarının tanıtımına yönelik çalışmalar yapılmalıdır. Planlama aşamasında, yerel ve bölgesel yönetimler, yerel topluluk, turizm sektör temsilcileri, akademisyenler, çeşitli alanlardan uzmanlar ve kurum temsilcileri vb. paydaşlar bir araya gelerek bilgi alışverişinde bulunmalıdır. Uygulama aşamasına yönelik, yönetim, denetim, koruma ve işletme modeli sürdürülebilir şekilde belirlenmelidir.

Teşekkür ve Bilgi Notu

Çalışma kapsamında yararlanılan bölgesel analizlerde Ahmet Erdoğan Şehir Planlama Bürosu'nun arşivinden yararlanılmış, detaylı incelenen yapıların teknik çizimleri için Abidat Mimarlık Ofisi ve HMG Mimarlık Ofisi'nin arşivinden yararlanılmış olup kendilerine teşekkür ederiz.

Makale kapsamında kullanılan tüm fotoğrafların kaynağı yazarın kişisel arşividir. Makalede, ulusal ve uluslararası araştırma ve yayın etiğine uyulmuştur. Çalışmada etik kurul izni gerekmemiştir.

Yazar Katkısı ve Çıkar Çatışması Beyan Bilgisi

Makalede tüm yazarlar aynı oranda katkıda bulunmuştur. Herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Kaynaklar

Abidat Mimarlık Ofisi Arşivi. (2017-2021). Kastamonu

Arslan Abay, N. (2019). *Kentsel Alanların Korunması Bağlamında İnebolu Geleneksel Konut Mimarisi Değerlendirmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, ss.32.

Aydoğdu, A. (2018). *Kastamonu Örneğiyle Kırsal Turizm (1.basım)*. Detay Yayıncılık. Ankara, ss.131.

Çakmakoglu, N. (2015). *Turistlerin Konak Otellerini Tercihlerine Etki Eden Faktörler: Kastamonu Örneği*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara, ss.60

Eldem S. H. (1954). *Türk Evi Plan Tipleri (2. basım)*. İTÜ Mimarlık Fakültesi Baskı Atölyesi, İstanbul, 18-25.

Fuentes, J. M. (2010). Methodological bases for documenting and reusing vernacular farm architecture. *Journal of Cultural Heritage*, 11(2), 119-129.

Grimwade, G. ve Carter, B. (2000). Managing small heritage sites with interpretation and community involvement. *International Journal of Heritage Studies*, 6(1), s.33-48.

Güçlü, Y. (2009). Batı Karadeniz Kıyı Kuşağında Klimatik Konfor ve Deniz Turizmi Mevsiminin İklim Koşullarına Göre Belirlenmesi. *Türk Coğrafya Dergisi*, (53), s.12.

Helmy, E. ve Cooper C. (2002). An Assessment of Sustainable Tourism Planning for the Archaeological Heritage: The Case of Egypt. *Journal of Sustainable Tourism*, 10 (6), s.514-535.

HMG Mimarlık Ofisi Arşivi. (2019). Kastamonu.

International Council on Monuments and Sites, ICOMOS. (1999) Uluslararası Kültürel Turizm Tüzüğü, Kültürel Miras Değeri Taşıyan Alanlarda Turizm Yönetimi, ICOMOS 12. Genel Kurulu, Meksika. Erişim adresi (20.11.2021): http://www.icomos.org.tr/Dosyalar/ICOMOSTR_tr0300983001536913522.pdf

International Council on Monuments and Sites, ICOMOS. (t.y). Venedik Tüzüğü (1964). Erişim adresi (12.06.2021): http://www.icomos.org.tr/Dosyalar/ICOMOSTR_tr0243603001536681730.pdf

İnebolu Belediyesi. (2021a). İlçemizi Tanıyalım. Erişim adresi (23.04.2021): <http://www.inebolu.bel.tr/inebolu.asp?Id=13&inebolu=ilcemizi-taniyalim>

İnebolu Belediyesi. (2021b). Atatürk ve İstiklal Yolu/ 9 Haziran İnebolu Kahramanlık Günü. Erişim adresi (13.06.2021): <http://www.inebolu.bel.tr/kultur-ve-sanat-detay.asp?Id=34&kultursanadetay=9-haziran-inebolu-seref-ve-kahramanlik-gunu>

- İnebolu Kaymakamlığı. (2021). İstiklal Madalyası. Erişim adresi (23.04.2021): <http://www.inebolu.gov.tr/istiklal-madalyasi>
- İnebolu Koruma Amaçlı Revizyon Uygulama Planı Araştırma ve Açıklama Raporu (KAİP) (2018). Ahmet Erdoğan Şehir Planlama Bürosu, Ankara.
- İstanbul Sismik Riskin Azaltılması ve Acil Durum Hazırlık Projesi (İSMEP) (2014). Kültürel Mirasın Korunması, İSMEP Rehber Kitaplar, Beyaz Gemi Sosyal Proje Ajansı, s.21-22.
- Kastamonu. (1982-1983). Yurt Ansiklopedisi, YA (Cilt:6, s. 4568-4680), Anadolu Yayıncılık, İstanbul.
- Kastamonu Valiliği. (2021). Kastamonu Doğal Güzellikleri ve Eko Turizm Merkezi. Erişim adresi (13.06.2021): <http://www.kastamonu.gov.tr/doga-turizm>
- Keser, E. M. (2013). İnebolu İlçe Analizi. KUZKA (Kuzey Anadolu Kalkınma Ajansı), Planlama, Programlama ve Stratejik Araştırmalar Birimi, ss.18-20,38.
- Kültür Rotaları Derneği. (2018). İstiklal Yolu. Erişim adresi (13.06.2021): <https://cultureroutesinturkey.com/tr/istiklal-yolu/>
- Levi, A. E. ve Taşçı, B. (2017). Ege’de kırsal mimari araştırmaları: Bayındır köyleri. *Megaron*, 12(3), s.365-384.
- Özgönül, N. (1996). A Method For Restructuring The İnterrelation Between Tourism And Usage Of Traditional / Historic Settlements Case Study: Alaçatı. Doktora Tezi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Fen bilimleri Enstitüsü, Ankara, s.3.
- Pehlivanoğlu, M. (2007). İnebolu Liman Başkanlığı Binası. *Mimarlıkta Malzeme*, 2 (3), s.55.
- Sağiroğlu, Ö. (2016). Korumada Turizmin "Kurtarıcı" Rolü Üzerine. *İdealkent*, 7 (19), 550-586.
- Saygılı, R. (2020). Türkiye Mülki İdare Haritaları 3. Erişim adresi (23.04.2021): http://cografyaharita.com/haritalarim/4l_kastamonu_ili_haritasi.png
- Tunoğlu, K. (2002). Bol Ünvanlı, İstiklâl Madalyalı, Yatırım Yoksunu, Bir Şehrin Hikayesi. İnebolu. Dünya Yayıncılık, İstanbul, s:28,29,318.
- Tunoğlu, K. (2003). İnebolu (2.basım). Dünya Yayıncılık, İstanbul, s:23.
- Türkiye İstatistik Kurumu, TÜİK. (2020). Nüfus ve Demografi. Erişim adresi (20.05.2021): <https://cip.tuik.gov.tr/>
- World Tourism Organization, WTO. (1998). Guide for local authorities on developing sustainable tourism. World Tourism Organization, Madrid. (Akt: Sağiroğlu, 2016).